

Joanna Zawadzka

"Kontakty literackie polsko-szwedzkie w XIX i XX wieku"

Biuletyn Polonistyczny 30/3-4 (105-106), 40-43

1987

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

"KONTAKTY I LITERACKIE POLSKO-SZWEDZKIE W XIX I XX WIEKU"

23-25 IX 1986

W Warszawie odbyła się konferencja na temat literackich kontaktów polsko-szwedzkich w XIX i XX wieku, zorganizowana przez IBL PAN. Obok naukowców polskich z Gdańska, Katowic i Warszawy wzięli w niej udział uczeni szwedzcy, reprezentujący ośrodki naukowe w Lund, Göteborgu, Uppsali i Sztokholmie.

23 września w sali Kościuszkowskiej Instytutu Historii PAN doc. dr hab. R. Górski dokonał uroczystego otwarcia obrad. Na sali obecny był ambasador Szwecji z małżonką i attaché kulturalny ambasady szwedzkiej.

Pierwszy referat pt. "Aspects of Imaginery in Swedish Romantic Poetry" (Aspekty obrazowania szwedzkiej poezji romantycznej) wygłosił P. H a l l b e r g (Göteborg). Następnie M. J a n i o n (IBL) przedstawiła obszerną pracę "Skald jako poeta romantyczny", a L. V i n g e (Lund) mówiła na temat "Swedish Romanticism in an European Perspective" (Romantyzm szwedzki na tle europejskim). Obradom przedpołudniowym przewodniczył prof. Nils Ake Nilsson. Po referatach wywiązała się ożywiona dyskusja dotycząca z jednej strony pewnych ustaleń terminologicznych, z drugiej zagadnień natury ogólniejszej: religijności romantyków szwedzkich, chrześcijaństwa i pogaństwa, a także reinterpretacji mitów nordyckich przez chrześcijaństwo. Dyskutowano także nad stereotypem człowieka Północy i specyfiką szwedzkiej poezji romantycznej - jej charakterem utopijnym. W dyskusji wzięli udział: M. Janion, L. Vinge, P. Hallberg, N.A. Nilsson, G. Szewczyk, J. Zieliński i A.N. Uggle.

Obradom popołudniowym przewodniczyła prof. M. Janion, a

referaty przedstawili: A.N. U g g l a (Uppsala), "Adam Mickiewicz w kontekście literatury szwedzkiego romantyzmu"; J. K a m i o n k a - S t r a s z a k o w a (IBL), "Literatura skandynawska i motywy północy w polskich almanachach doby romantyzmu" i A. S o b o l e w s k a (IBL), "Skandynawia Jarosława Iwaszkiewicza". Dyskusja koncentrowała się głównie wokół dwu zagadnień: wzorców mitotwórczych skalda, Wikinga i wolnego chłopca, które z literatur skandynawskich przeniesione zostały do literatury polskiego romantyzmu, i przyczyn fascynacji literaturą skandynawską w XX wieku, zwłaszcza w kontekście twórczości J. Iwaszkiewicza i M. Dąbrowskiej, a także zamiany stereotypowego romantycznego obrazu barbarzyńskiej i dzikiej Skandynawii - w dwudziestowieczną wizję idyllicznej egzystencji. W dyskusji zabrali głos: M. Żmigrodzka, A. Chojecki, Z. Libera, N.A. Nilsson, J. Kamionka-Straszakowa i A. Sobolewska.

Drugi dzień obrad prowadzony przez prof. L. Vinge, rozpoczęły 4 referaty. K. E s p m a r k (Sztokholm) mówił o modernizmie w literaturze szwedzkiej w perspektywie ogólnoeuropejskiej ("The Swedish Literary Modernism in an International Perspective"), L. S o k ó ł (IS PAN) przedstawił referat zatytułowany "Postacie androgyniczne i hermafrodytyczne u Strindberga i Witkacego", D. J a n u k o w i c z (UG) pracę "Strindberg i Wyspiański a Maurycy Maeterlinck", zaś A. C h o j e c k i (UG) zaprezentował "Polskie czytanie Strindberga". Dyskusja toczyła się wokół kwestii komparatystycznych i granic paraleli komparatystycznych. Głos zabrali: M. Janion, N.A. Nilsson, G. Szewczyk i L. Sokół.

Popołudniowe obrady, którym przewodniczyła prof. M. Janion, rozpoczął referat N.A. N i l s s o n a (Sztokholm) "Recepcja europejskiej awangardy w Szwecji i w Polsce". Następnie

K. I n g d a l (Sztokholm) przedstawiła tekst pt. "Stanisława Przybyszewska a Strindberg", a J. Zieliński (IBL) mówił w referacie "Wyspy Ostatnie" o motywie Ultima Thule.

Po wysłuchaniu referatów kontynuowano przerwana przed południem dyskusję. Zwrócono w niej uwagę m.in. na różnice i podobieństwa między modernizmem szwedzkim a polskim.

Ostatni dzień konferencji wypełniły referaty: M.-Ch. S k u n k ' e (Uppsala) "Eliza Orzeszkowa i Nagroda Nobla" i G. S z e w c z y k (UŚl.) "Selma Lagerlöf w polskiej prasie w latach 1900-1939". Szczególne zainteresowanie wzbudziło przedstawienie przez M.-Ch. Skunke nieopublikowanego dotychczas listu Orzeszkowej, rzucającego nowe światło na jej udział w kampanii noblowskiej. Dyskusja dotyczyła szczególnej sytuacji Elizy Orzeszkowej w ostatnim okresie jej życia (M. Żmigrodzka) i zmienności kryteriów przyznawania literackiej nagrody Nobla w XX wieku (K. Espmark). Również referat G. Szewczyk wzbudził duże zainteresowanie, zwłaszcza naukowców szwedzkich (N.A. Nilsson, A.N. Uggla), których ciekawiły polskie tłumaczenia utworów S. Lagerlöf, szczególnie w początkach XX wieku.

Dorobek konferencji podsumowała prof. M. Janion zwracając uwagę na problemy, jej zdaniem, najistotniejsze, które ujawniły się w toku trzydniowego, polsko-szwedzkiego spotkania. Chodzi tu zwłaszcza o rozmaite sposoby uprawiania komparatystyki. W związku z tym pojawiła się problematyka badania wpływów przekształcających. Innymi tematami omawianymi podczas konferencji okazały się problematyka mitu i stereotypu, a także wzajemnych inspiracji i powiązań kulturowych, znaczenia literatur skandynawskich dla polskiej świadomości w XIX i XX wieku.

Ze strony szwedzkiej prof. N.A. Nilsson podkreślił wrażenie, jakie zrobiło na szwedzkich naukowcach ogromne zaintereso-

wanie literaturę skandynawską wśród badaczy polskich. Zwrócił też uwagę na wysoki poziom konferencji i wyraził nadzieję na kontynuowanie podobnych spotkań w przyszłości.

Konferencja toczyła się w językach polskim, szwedzkim i angielskim. Dyskusje tłumaczone były z angielskiego i na angielski przez J. Zielińskiego przy pomocy A. Sobolewskiej i J. Zawadzkiej. Referaty w polskiej i angielskiej wersji językowej zostaną opublikowane w materiałach sesji.

październik 1986

Joanna Zawadzka

XXII KONFERENCJA TEORETYCZNO LITERACKA

Zamość, 22-27 IX 1986

W dniach 22-27 września 1986 r. odbyła się w Zamościu XXII Konferencja Teoretyczno-literacka, zorganizowana przez Instytut Filologii Polskiej UMCS w Lublinie. IBL PAN nie wystąpił tym razem w roli współorganizatora. Tematem toczących się w sali zamojskiego ratusza obrad była "Literatura i wyobcowanie". Wzięło w nich udział około 60 osób ze środowisk uniwersyteckich całej Polski.

Po otwarciu konferencji przez doc. dra hab. Jerzego Święcha, "Słowo na wstępie" wygłosił J. S ł a w i ń s k i (IBL), zakreślając robocze granice obszaru, jaki penetrować mieli uczestnicy konferencji. W literaturoznawstwie, obok "problematyk określonych", szczytujących się tym, że są dziedziną pewnych skodyfikowanych pod względem metodologicznym działań, historyk i badacz literatury spotyka w swych wędrówkach także i "nieokreślone", hybrydyczne i kapryśne już w samym swoim sposobie